

Szám

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489 sz. — — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendőek.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PAL

LAPTULAJDOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szöveg szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

A király személye körüli miniszter.

Irta: *Kossuth Ferenc.*

A miniszterelnök sokoldalú férfiú. Egy személyben miniszterelnök, belügy-miniszter, a király személye körüli miniszter és horvát miniszter.

Ennyi oldallal birni és minden oldalról jól festeni, anyagilag is nehéz dolog.

A tény az, hogy vagy van szükség az említett miniszteri állásokra, vagy pedig nincs. Ha egy negyed ember elég egyre s egy ember elég négyre, akkor nincs rájuk szükség. A törvény azonban másképpen rendelkezik és ha van ország, ahol a legegyszerűbb politikai előrelátás a törvények szigorú megtartását tanácsolja, ez az ország éppen Magyarország, ahol ugyanis az az állapot uralkodik a legfontosabb ügyekben, hogy van törvény, de nincs ahhoz való erő, hogy a törvényt szorosán megtartassa.

Az alkotmányosság fogalma és ösztöne teremtette meg Angliában nemcsak a legjelentéktelenebb törvényeknek tiszteletét, de a közügyekkel kapcsolatos szokásokét is. Ezért ül még ma is a parlamentben fűrtös parókával fején a képviselőház elnöke; és ezért nevezik őt „a gyapjuszákon ülő urnak” (the gentleman on the woollack).

Nálunk hebe-hurgyán kezelik azokat az alapfogalmakat, melyek az alkotmányosság a mindennapi életbe való beleszőződését idézik elő.

Pedig a mi alkotmányunkat akár mikor veszély fenyegetheti; akár mikor bevezényelhetik ismét képviselőházunk termébe azt a honvédséget, amely esküt tett le alkotmányunkra, mint ahogy ez a Fejérváry miniszterelnöksége alatt történt.

Egy vezércikk keretében alig van helyem sorra venni Khuen gróf minden tárcáját; tehát csak egyikre vonatkozólag írom le nézeteimet, annál is inkább, mert a nézetek nagyon eltérnek attól, ami van és ami 67 óta volt. És ellentétben vannak a zal az általános felfogással, amely a király személye körüli tárcának nem tulajdonít fontosságot.

Én ellenben ezt egyik legfontosabb miniszteri állásnak tekintem, figyelembe véve közjogi helyzetünket s az adott viszonyokat, melyeken változtatni csak igen hosszú, igen kitartó, igen körültekintő, igen mélyreható munkával lehetne, holott a magyar jellemvonásból (fájdalom!) éppen a kitartás és a körültekintés hiányzik. Mert mi folyvást a két szélsőség közt mozgunk. Az akadályokat meglátni nem bíró láz és a megadás elszomorító gyengesége közt; de erősen és mégis mérséklettel és törhetetlen kitartással akarni vajmi kevesen tudunk.

Meggyőződésem szerint a király személye körüli miniszternek az ország egyik legnagyobb tehetséggel megáldott emberének kellene lennie, akinek a tehetség mellett meglennének azok a tulajdonságai is, amelyek meg tudják nyerni nemcsak a bizalmat, hanem az ennél is többet érő rokonszenvet is. E mellett (tekintve a bécsi felfogásokat) született nagy, előkelő urnak és igen vagyonos embernek kellene lennie.

Az így megáldott férfiúnak igazán a király személye körül kellene lennie, más szóval, a királlyal nagyon sokat kellene érintkeznie, még pedig úgy, hogy a király ne csak kötelességtudásból, ami az agg uralkodónak egyik tulajdonsága, hanem emberileg is szívesen érintkezzék vele; és itt megjegyzem, hogy téves azoknak a felfogása, akik azt hiszik, hogy az uralkodó érintkezésében mindig rideg; ez nem így van, bár természetesen nem vetkőzik ki soha uralkodói mivoltából, de tud kedélyes is lenni.

Mennyiszter van alkalma az országnak azt fájlni, hogy az uralkodót idegen felfogások veszik körül. Mennyiszter lett volna és lesz még szükséges az, hogy a magyar szempontok az uralkodó elé táruljanak a maguk igaz, méltányos, rokonszenves mivoltukban.

Mennyire hasznos lenne az, ha bécsi hivatalos és társadalmi körökben s a külföldi államok képviseleti köreiből a Bécsben lakó magyar miniszter, mint elsőrangú személyiség szerepelhetne.

Nem lenne az országnak hasznosabban elköltött pénze, mint az, ha a király személye körüli miniszternek akár évi három, vagy négyszázezer korona reprezentációs költség utalványoztatnék ki azzal, hogy palotája egyik gócpontjává legyen a bécsi társadalmi életnek, ebédjein, estélyein, báljain a külföldi diplomácia, az osztrák hivatalnoki kar, a politikai a társadalmi, a művészi, az irodalmi, az ipari és kereskedelmi világ jelen legyen. Így a magyar miniszter erősen előtérben állna, mint ahogy gyorsan előtérbe nyomul mindenütt a világon, még a műveltebb nyugat nagy fővárosaiban is az, aki fényes és vezető társadalmi életet él és akinek háza vezet a társadalmi élet terén.

Természetesen nem elég az állam által erre méltán szánható pénz, nem elég hozzá az esetleges magánvagyon, de kell az, amit legelől említettem: a nagy szellemi és egyéb emberi kiválóság s (bár mennyire helyesebb lenne is a demokrata felfogás, de mert ez még ma nem érvényesülhet) kellene hozzá magas rang és születés, ami nélkül, a bécsi viszonyok közt, senki úgy előtérbe nem állhat, mint ahogy a magyar miniszternek Magyarországnak érdekében előtérben kell állnia.

Hála Istennek, volt Magyarországnak csaknem mindig olyan embere, aki

az így felfogott helyzeibe minden irányban beleillő lett volna, kivált ha a gyengébb vagyoni állapotot a nagy reprezentációs alap pótolhatná.

Nyilvánvaló, hogy ilyenemű felfogás irányíthatja atyáinkat, midőn azok közé a nagy emberek közé, kik 1848-ban az első magyar miniszteriumot alkották, a király személye körüli miniszterre Esterházy herceget tettek, akiben legalább a nagy vagyont, a magas rangot és a szívesen látottságot megtalálták, ha nem is mindazt, amit a kitűzött cél érdekében keresniök lehetett volna.

Aki az elmondottakról elfogulatlanul gondolkodik, annak lehetetlen be nem látnia, hogy igazam van.

Városi közgyűlés.

Vihar után — szélesend.

Székelyudvarhely város képviselőtestülete hétfőn tartotta meg őszi rendes közgyűlését. A mily viharosan kezdődött, épen oly csendesen végződött. Természetesen a pótadó az előre hirdetett 52 százalékról a költségvetés rendén, azonnal 60 százalékra emelkedett és így nyert elfogadást; noha a polgárság köréből Szabó József képviselő azt kiáltotta: nem fogadjuk el. Az ilyesmi azonban a polgármester füleit érintetlenül hagyja és egyszerűen kijelenti, hogy a határozat egyhangulag történt.

Van itt még más baj is elég. Blájer Balázs a Tanítók furdóje ügyében beadott kérvény elintézését, valamint a gazdasági ismétlő-iskola tárgyában két, mondva is kettő esztendővel ezelőtt elterjesztett dolgot tette szóvá. Az előbbire ügyészi véleményt, utóbbira türelmet kér a polgármester. A bolgárkertészettel kapcsolatos gazdasági ismétlő-iskola ráér. Ha mindent mi csinálnak meg, — gondolja a szorgalmas polgármester — akkor a következő nemzedéknek semmi dolga sem marad. Hát aztán — Pató Pálként — hajh, ráérünk arra még...

Alig hagyta el a szót az első felszólaló, Dr Valentsik Ferenc orsz. képviselő emelkedett szólásra és a t. városi közigazgatást alaposan megmosdatta. A tanács egész működéséről lesújtó kritikát mondott. Hanyag-ságot, vétkes könnyelműséget vetett a tanácsbeliek szemére. Neki — úgy mond — nem nagy öröme telik abban, hogy ha a Kossuth-utcában aszfalton járhat és a Kornis-utca székével bemenni sem lehet a mélyes sártenger miatt. Az oda hordott kavicsot úgy széthordták, hogy a nagy költséggel végzett munkát nem ér két korona. A két évvel ezelőtt beadott gazdasági ismétlő-iskolai kérvényt nemhogy elintézték volna, de arra még csak nem is válaszoltak. Ez uzus a városnál, a hol nemcsak a kérésekre, de a város evidens érdekében beadott ajánlatokra sem válaszolnak. Ugy adják, mintha a város volna érettük és nem megfordítva. A több, mint félszázezer korona költséggel főtartott városi apparátus, melyet az adózó polgárság keserves pótadójából fizet, a legnagyobb mértékben elhanyagolja a köz érdekeit és keresve-keresik az alkalmat, hogy

lépten nyomon bánták, méltatlanul üldözzék a teherviselő közönséget. Többek között felmenti a Gáspár Balázs esetét, aki néhány elszáradt Georgina-kórót vitetett ki a mezőn, tehát a város külterületén levő földjére s ez elég ok volt arra, hogy közegészség elleni kihágással megvádolják és 20 koronára büntessék. A polgárok ilyen és ehhez hasonló üldözését minden törvényes eszközzel magának a polgárságnak kell megakadályoznia. Felhívja a polgármester figyelmét egyes köztisztviselők ügyvédkedéseire, valamint arra is, hogy a városi tisztviselők a bérlőkkel kompániában, mutyiba ne munkálkodjanak a város rovására.

Szóvá tette a városi villamos társaság visszaéléseit, melyet hatályosabb ellenőrzéssel lehetne megakadályozni. A közönséggel durván bánnak és olyan dolgoknál, melyeknél nincs szerződési biztosítékuk, kizárólagosságot vindikálnak. A piaci rendézet igen gyatra. Az elővásárlások körül nagy visszaélések történnek. Ilyen városban, hol annyi a tisztviselő, a korlátolt mennyiségű fizetésből élő család és ahol az iparos kereskedő sem tudja a legagilisabb tehetséggel sem szaporítani szűkös jövedelmét, a mesterséges piaci árfelemeléseket okvetlenül meg kell akadályozni.

A polgármester minden jót ígér. Erősen fogadja, hogy a mellékutcákat is kiköveztetik. Arról sincs tudomása, hogy valamelyik tisztviselő ügyvédkednék vagy mutyizna, de ha rájön, szigorúan eljár ellene. A villamos társaság ügyében előterjesztést tesznek. A piaci elárúsítások körüli visszaéléseket csak úgy lehet megszüntetni, ha maga a közönséget a hatóság segítségére és a visszaéléseket minden kimélet nélkül azonnal feljeleníti. A szabályrendelet elég világos, de a rendőrség egymagában végrehajtani nem képes.

Dr. Valentsik a választ tudomásul veszi és ismételten kéri az erélyes intézkedéseket.

Ezután a napirendet a tárgysorozat szerint elfogadják és a polgármester az első félévi eseményekről terjedelmes jelentést olvasott fel. Megemlíti, hogy a próbakut 24 óránként 200 köbm. vizet szolgáltat és a vízvezetési előmunkálatok folyamathoz vannak a vámtarifa jóváhagyását a miniszteriumnál kieszközölni maig sem lehetett és e miatt a pótdadó kb. 15 perccel magasabb s így a város közönsége óriási károkat szenved.

Hlatky Miklós a vármegyei tiszti főorvostól úgy értesült, hogy a kollegium és főgimnázium ürszékei ma is a Küküllőbe folynak. Mi alapon történik ez? A főkapitány kijelenti, hogy orvosi véleményre engedték meg. Hlatky szeretné azt eredetiben látni, mert elképzelni sem tudja olyan orvos létezését, aki ilyent véleményezne. Dr. Kassay Albert városi orvos tagadja, hogy az ő idejében hasonló történt volna. Az ügyet a polgármester vette át, aki a jövő gyűlésen jelentést tesz róla.

Dr. Valentsik a polgármesternek elismerését nyilvánítja a kimerítő jelentésért. Indítványozza, hogy a vámtarifa ügyében sürgető kérést intézzenek úgy a kereskedelmi, mint a belügyminiszterhez. Az alispánnak is a Kökeresztúr rendezése körül szerzett érdemeiért a legnagyobb elismeréssel adózott a közgyűlés.

A törvényszék építése ügyében a kincstárral kötött szerződést névszerinti szavazással egyhangulag elhatározták. A járványkórház a szombatfalvi népház és polgári leányiskola szerződéseit újabb tárgyalásra tüzték ki. Jóváhagyták a szombatfalvi iskola-kert eladása tárgyában Ráduly Jánossal kötött szerződést. A főgimn. vízvezetési szerződését is újabb tárgyalásra kitűzték.

Elhatározták egy harmadik kéményseprő kerület felállítását s ehhez képest a szabályrendelet 2. és 3. §-át módosítani fogják.

Nagyobb vitát idézett elő a Hein Pál tulajdonát képező csont- és rongyraktár kisa-

játása. A tanács a napirendről való levételt javasolta és a békés megegyezés folytatására tett javaslatot. A tanács mellé a képviselőtestület részéről Dr. Valentsik és Hlatky képviselőket küldötték ki bizottsági tagokul, Dr. Kassay városi tiszti orvos hangsúlyozza, hogy a kitélepítés elodázatlan, mert ott maradna káros az egészségügyre.

Az állami bor- és borszfogyasztási adó megváltása, a városnak a kincstárral kötött egyezsége, valamint a borkereskedők és koresmárosokkal évi átalányban való kiegyezése, nagy feltűnést kellett. Kitént, hogy a mesterségesen kimutatott tízezren felüli lakosság után 13,313 K-val kell e címen többet fizetni. Ez a pénzügyminiszter, illetve az ő körében eső követeles. Ezzel szemben a belügyminiszter azt állapította meg, hogy a városnak mindössze 9928 polgári, tehát állandó lakosa van s az államsegélyt úgy állapította meg, amint eddig volt. Ebből láthatják azok, akiket elfogott a nagyvárosi hóbort és mindenképpen nagyvárossá kívánták tenni Székelyudvarhelyt, hogy mit cselekedtek. A 60 perccel közvetlen pótdadó mellett még legalább 20—25 százalék közvetett, vagyis a hus és bor után a lakosság nyakára hárított adót nyomtak.

A Kökeresztúr és a vármegyei ház előtti tere két nagyobb villamos lámpát fognak elhelyezni 145 K évi költséggel! (Vajjon ezért a közleményért nem indít-e sajtóper a Nagys. Alispány ur!? Szedőgyerek).

A legtöbb adót fizetők névsorát megállapították a lapunk más helyén közölt sorrend szerint.

Riemer Ede volt székelyudvarhelyi kereskedő illetőségét a közgyűlés nem ismerte el, mert már 17 éve eltávozott és ott adót azóta nem fizetett. Schubert János pékmester ügyét lapunk más helyén ismertetjük.

Miután a vallás- és közoktatásügyi miniszter által az alsófoku kereskedelmi és ipariskola részére utalványozott 3000 K államsegély elszámolását elfogadták, tudomásul vették Péter Lajos képviselőtestületi tag eltávozását és helyébe sorsolás útján Fekete József póttagot fogják behívni.

Legszomorubb részét képezte a tárgysorozatnak a 17-ik pontja, mely az elveszett törvénykönyvek és képviselőtestületi jegyzőkönyvekről szólt. Mindenki megdöbben a tárgynál és önkéntelenül kérdést intézett önmagához, hogyan történhetett meg ez!? De aztán néma maradt mindenki és hallgatólag tudomásul vették a pótolhatatlan veszteséget, mely az 1864., 1866., 1871., 1880., 1881., 1884., 1885., 1899. évi jegyzőkönyvek hiányában a város történeti adattárát érte. Nyugdíjas lett a felelős tisztviselő, ki azokat záros helyen kezelte és nyugalma senki sem akarta háborgatni.

A közmunka összeírásáról és kivetéséről szóló előterjesztést tudomásul vették és elfogadták az összes alapok költségvetési előirányzatát. A közegetvám alapján a polgármester egészen őszinte nyilatkozatot tett; kijelentve, hogy a kezelési és nyomtatvány költségek az alapot annyira terhelik, hogy abból a tulajdonképeni kövezésekre alig marad valami. Ez az oka, hogy a mellékutca kövezésére nem igen kerülhet sor. Természetesen a versenytárgyalás nélkül szállító ezt az indokolást nem helyeselte, mert hát neki sohasem elég a fizetség... Nagy az étvágya.

Végül Lendvay Imre városi mérnöknek időszakonként igénybe vehető négy heti szabadságát engedélyezték s a jegyzőkönyv hitelesítésére e hó 23-án d. e. 9 órát kitűzve, a közgyűlés véget ért. Természetesen előbb a folyó évre is megszavazták a pótköltségvetés szerint előterjesztett 20 perccel pótdadót.

Tehát a viharosan kezdődött közgyűlés, a legnagyobb rendben folyt le és békésen végződött.

Schubert János pékmester honossága.

— A rendőrségi fekete-könyv lapjairól. —

Igen érdekes pontja volt Székelyudvarhely városi képviselői közgyűlésének e hó 20-án. Schubert János pékmester állampolgársága és a város kötelekébe való felvételének kilátásba helyezése volt napirenden.

A tanács ez ügyben nyilatkozatra szólította a rendőrséget és Szombatfalvy Lajos főkapitány 2294|1—911 ki. sz. alatt ilyenforma nyilatkozatot tett:

Schubert János pék hazafiatlan cselekedetekért ugyan nem volt büntetve, de mint internacionális szocialista a budapesti rendőrség által az ország területéről jogérvényes határozattal ki lett utasítva s az akkori megyei alispán: Török Albert közbejárására, miniszteri engedéllyel és állandó rendőri felügyelet alatt való tartással nyert lakhatásra engedélyt Székelyudvarhelyt. A rendőri felügyelet Mikó Árpád főispán közbejárása folytán 1896. éhen 6658|896 B. sz. miniszteri rendelettel szüntették meg. S ez alig hogy megtörtént, már ugyan azon évben megkezdte működését. Minden eszorgó internacionális-tának az ő lakása menhely volt.

1897-ben az ő közreműködésével a városba érkezett szocialista munkások tükösen alakuló közgyűlést is tartottak, s hogy mily tevékenyen működött, igazolja azon eset, hogy Brassóban a szocialis-párt Schubert Jánosnak, mint az internacionális párt nagy emberének arcképét megfestette s annak leleplezésére ünnepeit rendezett és 1900-ban a pünkössti ünnepek alkalmával Brassóban tartott szocialis kongresszuson, Schubert János, mint az udvarhelyi szocialisták kiküldöttje vett részt s ottan az erdélyi párt vezetőjének kijelöltetett.

1900. július 18-án a Bartos Ferenc koresmajában engedély nélkül újabb szocialis alakuló gyűlés lett tartva, minek következtében Rusz nevezetű cipész, mint ide küldött közvetítő büntetve és kitiltva lett. Ez esetben is Schubert János maga volt a főintéző; őt ugyan nem lehetett büntetni, mert elvtársai kimentették, de kihallgatása rendén elismerte, hogy a brasó szocialis központtal állandó összeköttetésben van; s a szocialis lapokat az eszme terjesztése végett ő közvetítette s nyíltan csak azért nem veszen részt s a titkos gyűléseken felajánlott tisztviselői állásokat azért nem fogadja el, mivel még nem magyar honos; előbb magyar honos akar lenni.

Schubert János, mint internacionális szocialdemokratának titkos működése állandóan tart, a legfőbb agitátorokkal van összeköttetésben és házában az ilyeneknek még mindig helye van.

Igy fest tehát Schubert János pékmester, kondvit-listája rendőrségi megvilágításban s ez a legfényesebb elismerése annak, hogy egy elveihez hűen, becsületesen ragaszkodó ember és hogy Magyarország minő elbírálásban részesül a rohamosan haladó, minden téren előre törő XX. század kezdetén a szocialis magatartás.

A nemzetköziségben magunk sem értünk egyet Schubert János leendő polgártársunkkal, aki különben 5 gyermek atyja és már 27 év óta tartózkodik Székelyudvarhelyen. Nem értünk egyet, mert azt szeretnénk, ha e haza földjén minden ember szinmagyar lehetne nemcsak névleg, de főképen szívvel-lélekkel. Azt azonban, hogy elveihez annyi éven át és oly sok üldöztetés mellett is hű maradt, respektáljuk s egyuttal teljes elismeréssel honoráljuk Dr. Szabó József Székelyudvarhely városi főjegyzőnek magas miveltésű, teljesen embebaráti és a közgyűlés részéről is egyhangulag helyeselt tanácsai előterjesztését, mely többek között így szól:

Feltéve, hogy a rendőrségi átírat minden egyes pontja fedné is a valóságot, egymagában ama körülmény, hogy Schubert János szocialista, vagy éppen az erdélyrészi szocialis-párt vezetője is, nem lehet akadály annak, hogy ő állampolgárságot és községi illetőséget szerezhessen.

Szociálisták ma már minden országban vannak s annak a Magyarországon számottevő nagy pártnak tagjai, kik magukat a szociális irány több ágazata szerinti tagozódás mellett szociálistáknak vallják és a törvényes rend határain belül működést is fejtenek ki, szintén magyar állampolgárok s ha valamely szociálista-párthoz való tartozandóság azoknál nem vonja maga után az állampolgársági jog elvesztését, úgy itt sem akadályozhatja meg folyamodónál annak megszerzését.

A rendőrség a tiratában mégis egyetlen konkrét eset sincs arra, hogy bűncselekmény vagy kihágás miatt, mely a város kötelékébe való felvételt aggályossá tenné vagy kizárná: városunkban történt hosszú tartózkodása alatt meg lett volna büntetve. Végül annak kimutatása mellett, hogy folyamodó magát és családját a város terhelése nélkül állandóan fenntartani képes, lakhatási engedélyt nyert s állítása szerint, Kassay F. Ignác polgármestersége idejében 60 K telepedési díjat is fizetett.

Mindezekre s még arra való tekintettel is, hogy folyamodónak felnevelt gyermekei vannak, kiknek az ország területén — magyar honosság hiányában — bármilyen hivatalt vállalni s közpályán működni módjukban nem állna, tehát az ök érdekében is javasolja a tanács, hogy Schubert János pékmester részére a város kötelékébe leendő felvételt kilátásba helyezi s illetve azt a magyar honosság megszerzése esetére megadja.

A közgyűlés e javaslatot egyhangulag elfogadta.

HIREK.

Bihetetlen hírek.

Mondják, hogy a városi levéltár selejtezésekor a Schubert pékmester 60 koronáját is nem selejtezték ki;

mondják, hogy a mezőre kihordott száraz Georgina-kóró közegészségügyi kihágást ellenzékinél nem képez;

mondják, hogy városunk nagyérdemű polgármestere a pótdadón kívül más jövedelmi forrást is tud és akar felfedezni;

mondják, hogy a bolgárkertészettel kapcsolatos gazdasági iskola helyeül a régi koresólya-pálya nem volna alkalmas;

mondják, hogy mire megvirradtunk az 52 százalékos pótdadóból 60 százalékos nem lett;

mondják, hogy városi gazdálkodásunkat nem úgy vezetik, mintha Székelyudvarhelyt mind milliomosok laktának;

mondják, hogy a papiroson kikövcsolt tízezren felüli lakosság számának illata — jóslásunk szerint — a fogyasztási adó emelésénél már nem érezhető 13,000 koronák képében;

mondják, hogy a vámbevétel nagyrészt a kezelés, de főképp az árlejtés nélkül fizetett nyomtatványok díja nem emésztí fel.

E hírek valóságáért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

— **Székelyudvarhely virilisei.** A jövő évi legtöbb adót fizető városi polgárok névjegyzékét, kik ennek alapján a képviselőtestület tagjai lesznek 1912. évben, a városi közgyűlés e hó 20-ikán állapította meg. E szerint a sorrend így következik: Szöllősi Sámuel 2763 K 11 f, Fábian József 2483 K 34 f, Ugron Ákos 1758'60 f (kétszeres), Dr Solymossy Lajos 1592 K (kétszeres), Sükösd Miklós 1408'30 f, Ref. Kollegium 1385'73 f, Szabó Ferenc mészáros 1361'69 f, Florián Bogdán 1308'08 f, Soó Gáspár 1283'64 f (kétszeres), Dr Horváth Károly 1227 K (kétszeres), Heitz Vilmos 1208'95 f, Lootz G. Frigyes 889'53 f, Fernengel Gyula 885'33 f, Dr Göllner Béla 885'04 f (kétszeres), Dr Valentsik Ferenc 879'96 f (kétszeres), Dr Hinléder Ákos 865 K (kétszeres), Szent Ferenc reudi zárda 848'61 f, Dr Szöllősi Ödön 809'18 f (kétszeres), Dr Váro Géza 809'16 f, Embery Árpád 786'42 f (kétszeres), Florián Kristóf 787'70 f, özv. Doros Györgyné 771'80 f, Dr Jodál Gábor 753'20 f (kétszeres) Konez Armin 741'02 f (kétszeres), Hlatky Miklós 737'38 f (kétszeres), Tassaly József 734'84 f, Gáspár Balázs 732'66 f (kétszeres), Persián János 729'21 f, Csanády Zalán 712'72 f (két-

szeres), Dr Vass Lajos 708'44 f (kétszeres), Haurik örökösök 705'59 f, ifj. Ferenczy Ferenc vendéglős 692'34 f, Róm. kath. plebánia (Gróf Mikos) 667'84 f (kétszeres), Gyarmathy Ferenc ügyvéd 660'60 f (kétszeres), Hein Pál 643'79 f, Ref. egyházközség 641'20 f, Frölich Ottó 638'92 f (kétszeres), Dr Nagy Samuel 614'96 f (kétszeres), Oiban Dénes mészáros 597'92 f, Dr Burnász Imre 593'96 f (kétszeres). Pótagok: Rösztler Károly, Gabor Marton, Dr Demeter Karoly, Sterba Ödön, Ferenc György koresmáros, Gergely Ferenc utóda, Jánosi Gyula stb. Az utolsó tag 520 K 22 f összegű adót fizet. Felebbezési határidő e hó 24-től számítandó 15 nap bezárólag.

— **Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter Kovács István székelyudvarhelyi ügyész-segi irnokot ugyanide a törvényszeki fogházhoz fogházfelügyelőnek nevezte ki.

— **»Mély barázdák a közigazgatási parlagon«** címmel a »Székely-Udvarhely« ez évi 84. és 86. számaiban rendkívül mély és több oldalról helyesléssel találkozott igazság-gok láttak napvilágot. A cikkeket a lap szerkesztőségén kívül álló, de a községi életet és a közigazgatási visszaéléseket közvetlen közelből ismerő, azokra minden személyeskedést elkerülni kívánó módon reá mutató, tekintélyes egyén írta. Ezzel szemben Kiss Jenő közs. jegyző ur aláírta a vármegyei jegyzői együletet, mely közgyűlést is tartott a nevezetes és nagyfontosságú ügyben és határozatilag kimondotta, hogy a kérdéses cikkekből általános bírálatokról lévén szó, a jegyzői együletnek nincs jogcime arra, hogy sajtóperit indítson s ezzel is a tiszti főügyész ur perek utáni vágyait csillapítja. E szerint tehát Kiss Jenő k. jegyző ur műfelháborodása ok nélküli volt és a „rágalmazóval való elbánás“ vastag rudja is egyedül feléje irányulhat. Azonban Gálffy Están ur, a jegyzők képzeletbeli Tisza Pistája (csakis egyedül az erőszakot értve) és pocakos elnöke, nem elégedett meg az egyület napirendre-téréssel; jeléül annak, hogy ő az okos határozatokkal nem szokott egyetérteni. Pedig hát írva vagyon, hogy a tulokosság-tól csak egy lépésnyire van a bolondság. — Külön állva, mint a szemétdombon hencgő kakas, úgy kukorékol; toporzékolva verdesvén a husos fazék körül tulságosan elhízott tagjait. Azért a cikkekért, melyek általános érdekű kérdéseket tárgyaltak, piszkolódik, dühösen káromkodik és a „Székely-Udvarhely“-t merész rágalmakkal kívánja kisebbíteni. Ha ezt a szájhős alakot töviről-hegyire annyira nem ismernők; ha az ő közéleti firtalásai oly nyilvánvalók nem lennének, talán komolyan is vennők. Így azonban lomha hus és hájtömegének emelgetését úgy tekinthetjük, mint egy erdei vad medve táncolását, amelynek impresszariói különben politikai és kenyéririgy ellenségeinkből való! Ami az »ülni fog«-ást illeti, mintha már e hangot hallottuk volna még arról az oldalról. Ezzel azonban jó lesz hallgatni, mert ha tényleg „ülnék“ is, akkor sem nekünk esik az rovásunkra, hanem annak a rendszernek, mely abszolút igazságot nem ismer és a mely a kézzel fogható ártatlanságot sem tudja, mert nem akarja elismerni. Jézus Krisztust és utána még sokakat bevádoltak ártatlanul, az igazság becsületes szolgálatáért. A testet megsemmisíthette a gázság, de a lélek, a szellem, az eszme feláradott és következetesen megszégyenültek a hamisvádasok. Tehát nincs miért henc-jenek ellenségeink azzal az untalanul hánytorgatott „ülés“-sel Némelyeknek még inkább kellene ülnie hamis eskü, panamázás és egyéb dolgokért... Az utókor, a történelem lesz hivatva majd eldönteni, hogy a székelység, e fajfontartó szívós elem érdekeit kik szolgálták becsületesen. Mi-e vagy azok, kik panamázva, mindenkit lekenyerezve, önmaguknak meg nem érdemelt vagyoni előnyöket, befolyást biztosítottak, vagy pedig azok, kik ide hozott tekintélyes vagyont kockáztatva, sokszor minden szorakozást is önmaguktól megtagadva, vagyonuk jó nagyrészt a közért feláldozva, hazafias lelkesedéstől áthatottan, a legnagyobb erőfeszítéssel évtizedeken át küzdöttek e hazarész székelységéért. Az Isten ujjá sokszor megmutatja az igazságot. Erre érdemes lesz figyelni...

1911. B. 706—3. szám.

Nyílt tér*

Ö felsége a király nevében!

Az oklándi kir. bíróság, mint büntető bíróság, becsületsértés vétségével vádolt Soós

Az e rovatban megjelent közleményekért semmi felelősséget nem vállal a szerk.

András elleni bűnygyben, Kiss Mózes főmagánvádlo által emelt vad fölötti Oklándon, 1911. évi november hó 14. napján Kelemen Kálmán kir. aljárásbíró, Pál Dénes jegyzőkönyvvezető, Dr Jakab Zoltán ügyvéd, mint főmagánvádlo képviselője és Soós András vádított részvételével megtartott nyilvános tárgyaláson a vad és védelem meghallgatása után, következőleg

ítélt:

A kir. járásbíróság Soós András 46 éves, unitárius vallásu, homoródalmási születésű és lakos, nős, 6 gyermek atyja, irni, olvasni tudó kisbirtokos, vagyonos, magyarhonos vádoltat ama ténye miatt, hogy Homoródalmáson, 1911. évi október hó 28. napján, a midőn Kiss Mózes főmagánvádlo, mint ottani iskolaigazgató által kiirt iskolamulasztók után kiszabott büntetéseket az előjáróság tagjai hajtották be, Kiss Mózes főmagánvádlot „veres tolvaj tanitónak“ nevezte, bűnösnek mondja ki a Btkv. 221. §-ában meghatározott becsületsértés vétségében és ezért Soós András vádoltat a Btk. 261. §-a alapján a Btk. 91. §. alkalmazásával, a jogerős ítélet foganatba vétele napjától számított s az 1892 évi XXVII. t.-c. 3. §-ában meghatározott célokra fordítandó, 15 nap alatt ezen kir. járásbíróság vezetőjénél befizetendő, behajhatatlanság esetén a Btk. 53. §-a alapján 2 (kettő) napi fogházra átváltoztatandó 20 korona (husz) korona pénzbüntetésre ítéli.

A Btkv. 277. §. alapján kötelezi a vádoltat, hogy jelen ítéletet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, egész terjedelmében indokaival együtt a Székelyudvarhelyt megjelenő „Székely-Udvarhely“ című lapban egyszer saját költségén közzé tegye, mit ha nem tenne, feljogosítja főmagánvádlot, hogy azt közzé tegye s a közzé tétel költségei, vádloton végrehajtás utján behajtsassa.

Kötelezi vádoltat a Bp. 480. §-a alapján, hogy az ezután felmerülő bünygyi költségeket az 1890. évi 43. t.-c.: §-ában meghatározott módon a kir. kincstárnak térítse meg.

Kötelezi egyben vádoltat a Bp. 479. 480. §. alapján, hogy 20 korona 80 fillér eljárási költséget 8 nap alatt végrehajtás terhével főmagánvádlonak fizesse meg.

A Bp. 485. §. alapján Dr Jakab Zoltán ügyvéd díját 12 koronában állapítja meg saját felével szemben.

Indokok.

Főmagánvádlo vádat emel vádolt ellen azért, mert vádolt a rendelkező részben irt helyen és időben őt „veres tolvaj tanitónak“ nevezte.

A vádolt a terhére rótt cselekmény elkövetését tagadta.

A kihallgatott Kovács Mihály, Felszegi András és Bencze Mihály tanuk vallomása alapján a bíróság bizonyítottan vette s tényállásként állapította meg, hogy Homoródalmáson, 1911. évi október hó 28-án a tanuk, mint előjárósági tagok elmentek vádlottohoz, hogy a főmagánvádlo, mint iskolaigazgató által kiirt iskolamulasztások miatt kiszabott pénzbüntetést vádloton behajtsák; a vádolt ezen felbosszankodva, azt mondotta: „megmondottam a tanitónak ne írjon ki és mégis kiirt az a veres, tolvaj tanító“.

Vádolt ezen tényállásbeli cselekménye a Btk. 261. §-ában meghatározott becsületsértés vétségének a tényálladékát kimerítvén, vádolt bűnösége megállapítandó volt.

A büntetés mértékének meghatározásánál a bíróság figyelembe vette, mint enyhítő körülményt, a vádolt büntetlen előéletét és terhes családját; ellenben, mint súlyosító okot mérlegelte, hogy vádolt az inkriminált kifejezéseket az iskolába járó gyermekei előtt használta.

Vádlottnak a bünygyi költségekben történt marasztalása a bűnöség megállapításának képezi jogi folyamánát s a felhívott törvény szakaszon alapszik.

Az ítélet egyéb rendelkezését az ott felhívott törvényszakaszok indokolják.

A kir. járásbíróság, mint hűntető bíróság. Oklánd, 1911. évi november hó. 14. napján.

Kelemen Kálmán.

kir. aljárásbíró.

Ezen ítélet jogerős és végrehajtható.

Oklánd, 1911. november 19-én.

Kelemen Kálmán.

kir. aljárásbíró.

8888—1911 tkvi

Hirdetmény.

Székelysz. támas közseg telekkönyvi tagosítás és arányosítás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886: XXIX. az 1889: XXXVIII és az 1891: XVI t. cikkek s tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892: évi XXIX t. cikkében szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbi kapcsolatban fogantatott.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok kik az 1886: XXIX t. c. 15 és 17 § ai alapján ideértve a §-oknak az 1889: XXXVII: t. c. 5 és 6 § aiban és az 1891: XVI t. c. 15 § a) pontján foglalt ki egészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII t. c. 7 §-a és az 1891: XVI t. c. 15 § b) pontja alapján történt törlesek érvénytelenségét kimutathatják e végből törlesési kereseteket hat hónap alatt vagyis 1912 évi június hó 3. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatóságához nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlesési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886: XXIX t. c. 16 és 17 §-ainak esetében ideértve az alábbi §-nak az 1889: XXXVIII t. c. 5 és 6 §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1912 évi június hó 3 napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog,

3. hogy mindazok akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett

intézkedések által nem különbben azok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892: XXIX t. c. szerinti eljárás és az ennél folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármily irányban sértve vélik — ideértve azokat is, akik a tulajdon jog arányának az 1889: XXXVIII t. c. 16 §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1912 évi június hó 3 napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után az átalakításkor közbejött éves bevezetésből származó bármilyen igényeket jó hiszemű 3. ik szem. irányában többé nem érvényesíthetik, az emített bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adták át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik

Kelt Székelyudvarhely 1911. évi november hó 10 napján a kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

GYARMATHY FERENC s. k. törvényszéki bír.

kiadmány hitelű:

DÓSA kir. telekkönyvvezető.

956t—911. sz. tkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. igazságügyminiszter 1906 évi július 6 an 14114. sz. alatt elrendelte, hogy az oklándi kir. járás bíróság, mint telekkönyvi hatóság

hoz tartozó Matisfalva község telekkönyveiben felvet mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1836: 19. az 1889: évi XXXVIII. és az 1891: XVI. t. c. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892: XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése fogantatott.

E célból a helyszíni eljárás Matisfalva községben 1912. évi január hó 2-án fog kezdődni.

1. Ennél fogva felhívatnak mindazokat, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadozott előterjesztést kívánnak tenni hogy tkvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött hatánap kezdődő eljárás folyamata alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. mindazok, akik valamely ingatlanokhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekezelésére alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886: XXIX. t. c. 15-18 és az 1889: XXXVIII. t. c. 5. 6. 7. és 9 § ai értelmében szükséges adatokat

megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szíves ismerje el és a tulajdonjog bekezelésére engedélyt nyilvánítsa mert különben jogait nyilváníthat az uton nem érvényesíthetik

3. és azok javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve hogy törlesési engedély nyilvánítsa vegett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a helyegmentesség kedvezményéről elesnek.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1911. nov. 3-án.

Gyarmathy Ferenc s. k.
kir. tvszéki bír.

A kiadmány hitelű.

DÓSA kir. tkvi vezető.

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényénél, osztnál és meghűléseknel.

Figyelmeztetés. Silányhamisítványok miatt be vásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

**D. Richter gyógyszerertára az „Arany oroslánhoz“,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.**

**Névjegyek
Meghívók,
Eljegyzési
és Esküvői**
valamint **gyász-
jelentések**

ugyszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál

villamos tüzemre berendezett könyvnyomtató és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca sz. 31. alatt.

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48 as függetlenségi lap, Udvarhely egy legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len

legjobb magyar gyártmányú díszleveledpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, szines és virágos leveledpapírok és borítékok, levélkártyák, gyász-**Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvétel, levélpapírosok stb. Nagyválaszték tájképes virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

NYOMTATVÁNYRAKTÁR**KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS
KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET****BETEGH PÁL****KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS
PAPIRKERESKEDÉS**

Mindenféle színű, nagyságu, súlyú és minőségű irodai és irodai

PAPIROSOK

vonalzott és sima leveledpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrő-papírok, torta- és befőző-papírok, könyvkötő-papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden súlyban. hangjegypapírok. Sorvezetők.

Írők, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, diszkréták, szépírási és rendezési minták. Olcsó legyező-falrajzok, klotzetpapírok, szivarkahüvely, szivarkák s névjegytárcák Dohány-ésszivartárcák bőrből és fémhől. Börtárcák, pénzes-érszények, okmány és írománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélírótollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárak, dísztollszárak. Ironok, fekete, szine ironok, notes-ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, iron-hegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fájelző kréták, szines kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, szines, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, foltisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, danglelő-sípok és... Monogramok fehérnemű és leveledpapírral. Kezi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétviasz, festékpárnák, ostyak. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémhől, erdészkalapácsok gyári áron.

Allandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok,

u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkeszi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjusági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes Magyar Könyvtár. A székelyudvarhelyi középiskolákban és a városi és megyei elemi népiskolákban használatban levő összes tankönyvek raktára Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), dárcs és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszták tolltokok, itatódeszták, olaj-szfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollállványok, szivacs-esze, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyegszögek, kapesok stb.